

OKULÖNCESİ EĞİTİME YÖNELİK RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARININ BULUNMASI GEREKEN TEMEL ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Özlem KÖRÜKÇÜ*

ÖZET

Bu araştırma, okulöncesi eğitime yönelik çocuk kitaplarının çeşitli özellikler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma Denizli il sınırları içinde bulunan kütüphaneler, anaokulları ve kitapçılardan toplanarak incelenen 124 kitap üzerinden yürütülmüştür. Araştırmaya alınan kitaplar için, kitabı biçim ve içerik olarak tanımlayıcı “Kitap Kayıt Formu” oluşturulmuş ve bu form her bir kitap için ayrı ayrı doldurulmuştur. Kayıt formları SPSS 11.0 paket programı araştırmacı tarafından uygulanarak değerlendirilmiş ve frekans dağılım tabloları oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda kitapların %63.7’sinin İstanbul’da basıldığı, %68.8’inin 14-16 sayfa aralığında olduğu, %46.9’unun orta boyda olduğu, %66.9’unun sırttan tutkalla yapılandırılmış ve dikişli olduğu, %44.3’ünün ise ince karton kapaklı olduğu, %50’sinin sosyal yaşama yönelik konulara sahip olduğu gözlenmiştir. Ayrıca kitaptaki resimlerin %96.7 oranında metinle ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda okulöncesi çocuk kitaplarına yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuk kitabı, Okulöncesi, Çocuk yayını.

AN ANALYSIS OF PRESCHOOL EDUCATION ILLUSTRATED CHILDREN’S BOOKS IN TERMS OF NECESSARY QUALITIES

ABSTRACT

This research has been carried out to study preschool education illustrated children’s books in terms of various qualities. The research has been conducted on 124 books analysed and collected from the libraries, nursery school and bookshops located in Denizli province. For each book to be analysed a Book Registration Form, descriptive both in content and form, was prepared and these forms were filled for

---

* Yrd. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, okorukcu@pau.edu.tr

each book separately. Registration forms were evaluated using SPSS 11.0 program and frequency distribution tables were formed. After the research, it was observed that 63.7 % of the books were printed in İstanbul, 68.8 % of them were between 14 and 16 pages, 46,9 % of them were middle sized, 66.9 % of them were wire bound, 44.3 % of them were thin paperback, and 50% of them included themes concerning social life. Besides, it was also determined that 96.7 % of the pictures were connected with the text.

Consequently, various proposals were offered for preschool education children's books.

Key Words: *Children's book, Preschool, Child publication.*

1. GİRİŞ

Toplumların geleceklerinin sağlam olması, çocukların zihinsel, fiziksel ve sosyal açıdan kendileriyle ve çevreleriyle uyum ve denge içinde bulunmaları, dolayısıyla sağlıklı bir kişiliğe sahip olmaları ile mümkündür. Çocuğun duyarlı bir düşünce yapısına sahip olmasının çocuk-kitap ilişkisiyle gerçekleştirilebileceği bugün artık tartışılmaz kabul dilmektedir (Aral ve Bulut, 2001: 16). Henüz yetişkin olmayan ve eğitilmesi gereken, toplumun en genç üyelerinin, düşünce dünyasına seslenebilecek, sözlü ve yazılı ürünlerin tümüne çocuk edebiyatı adı verilir (Yörükoğlu, 1998: 95). Çocuk edebiyatından beklenen, yetişkin edebiyatında olduğu gibi estetik yönden zengin, dil yapısı yönünden kusursuz, metnin tasarımı yönünden ise açık ve anlaşılır olmasıdır (Hasselmann, 2011: 165).

Çocuk edebiyatının en temel işlevlerinden biri çocuğa okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmaktır. Çocuk edebiyatı ürünleri, nitelikli metinlere yöneltmeyi başarabilen, onlara zamanla okuma kültürü kazandırabilen bir sorumluluk üstlenmelidir. Başka bir söyleyişle; çocuklar adına üretilen nitelikli yayımlar, çocuk-edebiyat-sanat etkileşiminin kapısını aralayan etkili birer uyarıcı olmalıdır. Çocuklara yazınsal metinlerin ve resmin iletilerini tanıma ve anlamaya dayalı bilişsel ve duyuşsal boyutlu davranışlarını uygulayabileceği, sınıyabileceği olanaklar sunmalıdır (Sever, 2010: 19).

Çocuk edebiyatı yazarları sadece yüksek edebi bir tarza odaklanmak yerine, daha çok çocukların dünyasına yönelik, çocuk tarafından anlaşılabilir bir dil kullanmaları gerekir. Böylece çocuğun resimli kitapların metinlerini müdahale olmadan anlayabilmesi sağlanacaktır. Resimli çocuk kitaplarında çizimler basit ve öykünün özünü aktaracak şekilde, tüm ayrıntıları içinde barındırarak verilirse, eserde benzersiz bir görsel dil oluşturur. Çocuklarda okuma alışkanlığını kazandırabilmek için

kitaplarda bulunan resimlerin çocukları sanatsal yönden etkilemesi gerekir (Merkel, 1992: 38; Kohl, 2010: 55). Şirin (2000)'in de belirttiği gibi, ilk çocuktan çocukluk döneminin sonuna kadar yaşanan çocukluk çağlarının duyarlılığını yansıtan çocuk edebiyatında, çocuğa görelilik ilkesinden yola çıkılarak hazırlanan çocuk kitapları, çocukların dil gelişimi, bilişsel gelişim, ahlak gelişimi, sosyal gelişim ve kişilik gelişimini olumlu yönde destekler. Yaşlarına, ilgilerine uygun kitaplardan yoksun bırakılmış çocuklar, dar bir çerçevenin içinde sıkışmış bir kişilikte kalırlar. Yaratma ve hayal güçlerini yeterince geliştiremedikleri gibi dil hazinelerini de zenginleştiremezler.

Okulöncesi dönemde çocukların, sanatçılar tarafından hazırlanmış resimli kitaplarla karşılaştırılması, öğrenme hızı gittikçe gelişen çocuklara, zengin dünyayı ve bilgileri keşfettikçe bütün gelişim alanları için yeni ve doğal öğrenme ortamları yaratır. Bu kitapların, okulöncesi dönemdeki çocukların, dil gelişimi, bilişsel gelişim, kişilik gelişimi ve toplumsal gelişimlerine katkıda bulunabilmesi için hem dış yapı hem de içyapı özelliklerine uygun olarak hazırlanması gerekir (Sever, 2008: 57; Gönen, 2000: 231). Ancak, çocuk kitaplarının taşınması gereken temel özelliklerine yönelik Türkiye’de yapılmış araştırmalar incelendiğinde, yayınlanan çocuk kitaplarında çeşitli dışyapı ve içyapı sorunlarının olduğu gözlenmiştir. Erdoğan (1999), Türkiye’de çocuk kitapları üzerine yaptığı çalışmasında niteliksel ve niceliksel yetersizliklerin bulunduğunu, benzer şekilde Çakmak (1994) ve Demircan (2006)’ da çocuk kitapları üzerine yaptıkları araştırmalarda; resimlendirme ve fiziksel özellikler, metin ve resim ilişkisi, ciltleme, kapak kalitesi, dil ve anlatım başlıkları altında bazı kitapların yeterli ölçütleri taşımadığını saptamışlardır. Çocuk- kitap ilişkisinin temellerinin okulöncesi dönemde atıldığı düşünülecek olursa, bu sınırlı sayıda gözlenen okulöncesi dönem çocuğuna yönelik resimli kitaplarla ilgili yapılan çalışmaların artması ve ilgili kişilerin konu hakkında bilgilendirilmeleri daha da büyük önem kazanacaktır. Bu nedenle yapılan araştırmada, okulöncesi eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının taşınması gereken çeşitli özellikler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çocukların tüm gelişim alanlarını desteklemek ve kitap okuma alışkanlığı kazandırabilmek için okulöncesi çocuk kitaplarının taşınması gereken özellikler açısından incelenerek değerlendirilmesinin, çocuk gelişimi ve eğitimiyle ilgili tüm eğitimcilere ve ebeveynlere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma, okulöncesine yönelik çocuk kitaplarının taşınması gereken çeşitli özellikler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada Denizli il sınırları içinde bulunan anaokullarından, kitapçılardan ve kütüphanelerden edinilen toplam 124 kitap üzerinde çalışılmıştır. Araştırmada okulöncesi çocuk kitaplarının, bir hikaye özelliği taşınmasına dikkat edilmiştir. Kitaplardan 13'ü çeviri, 111'i ise Türkçe olarak basıldığı gözlenmiştir. Nitel araştırmalarda, nicel araştırmalarda olduğu gibi belirli bir evrene sağlam genellemeler yapmak değil, bir evrende olması olası çeşitlilik, zenginlik, farklılık ve aykırılıkları çalışmaya dâhil ederek bütüncül bir yapı elde etmek amaçlanır. Bu nedenle de örneklem seçimi, nitel araştırmalarda daha çok tercih edilen amaçlı örnekleme yöntemlerinden birisi olan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile yapılmıştır. Bu örnekleme yöntemindeki amaç, Yıldırım ve Şimşek (2004)'in de belirttiği gibi çeşitliliği sağlamak yoluyla evrene genelleme yapmak değil, çeşitlilik arz eden durumlar arasında ne tür ortaklıkların ve benzerliklerin var olduğunu bulmaktır.

2.1. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, araştırmacı tarafından hazırlanan ve kitapların çeşitli özelliklerini belirlemeye yönelik soruların olduğu Kitap Kayıt Formu kullanılmıştır. Kitap Kayıt Formu'nda, kitabın basıldığı yayın evi, basım yılı, basım yeri, sayfa sayısı, kitabın konusu, kitabın ciltleme özelliği, kitabın kapağı, kitaptaki resimlerin çocuklar için uygunluğu, kitabın resim-metin ilişkisi gibi sorulara yer verilmiştir.

2.2. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Araştırmada 1987-2010 tarihleri arasında basılmış olan 124 adet resimli öykü kitabı, baştan sona okunup incelenmiştir. İncelenen her kitap, Kitap Kayıt Formu'nun ilgili maddelerine işaretlenerek değerlendirilmiştir. İstatistiksel analizlerde SPSS 11.0 paket programı kullanılmıştır. Her kitabın içerdiği çeşitli özellikler belirlenmiş ve sonuçlar frekans dağılım çizelgeleri şeklinde sunulmuştur.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Okulöncesine yönelik resimli çocuk kitaplarının çeşitli özellikler açısından incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmanın sonuçları aşağıda çizelgeler halinde sunulmuştur

İncelenen kitapların %4'nün 1987-1995 yılları arasında, %16.1'inin 1996-2000 yılları arasında, %32.2'sinin 2001-2005 yılları arasında, %29,8'ininse 2006-2010 yılları arasında basıldığı gözlenmiştir.

İncelenen kitapların basım yerlerine göre dağılımlarına bakıldığında ağırlıklı olarak Ankara (%11.2), İzmir (%12.9) ve İstanbul'un (%63.7) öne çıktığı ve ilk sırayı İstanbul'un aldığı görülmektedir.

İncelenen kitapların yayınlandıkları yayınevlerine göre dağılımları incelendiğinde ise sırası ile Bu Yayınevi (%4), Esin Yayınevi (%4), Hobi Yayınevi (%6.4), Kök Yayınları (%4), Morpa Yayınları (%4.8), Nurdan Yayınevi (% 4), Timaş Yayınevi (% 4), Tudem Yayınları (%7.2), Uçanbalık Yayınevi (% 7.2), YA-PA Yayınları (%6.1), Zambak Yayınları (%9.6)'nda basıldığı belirlenmiştir. Bunların dışında birçok yayınevine ait kitaplar incelenmiş olup, çalışmada 5 adet ve üstünde olan yayınevleri çizelgeye yansıtılmıştır. Diğerleri seçeneğinde ise, Altın Kitaplar, Beyaz Balina, Bordo-Siyah, Dörtel, Duru, Epsilon, Gonca, Muştı, Özgür, TÜBİTAK ve Polat Yayıncılıktan çıkmış olan kitaplar bulunmaktadır.

Kitabın kapağında, kitabın içeriğini yansıtacak resimlemenin yanı sıra kitabın künye bilgilerine, yayınevinin adı, resimleyenin adı, yayın yeri ve tarihi, yaş grubu gibi bilgilere de yer verilmelidir (Ciravoğlu, 1998: 187; Çakmak ve Geçgel, 2005: 166). Ancak İncelenen kitapların %9.6'sında basım yerinin belirtilmediği, %17.7'sinin künyesinde basım yılının belirtilmediği, (%1.6)'sında ise kapak bilgilerinde yayınevi bilgisinin olmadığı gözlenmiştir.

Tablo 1. İncelenen kitapların sayfa sayısına göre dağılımları

Sayfa Sayısı	n	%
6-8	12	9.6
10-12	6	4.8
14-16	85	68.8
19-24	12	9.6
25-37	9	7.2
Toplam	124	100.0

İncelenen kitapların sayfa sayılarına göre dağılımları Çizelge 1’de görülmektedir. İncelenen kitapların sayfa sayısı ele alındığında, kitapların; % 9.6’sının 6-8 sayfa, %4.8’inin 10-12 sayfa, % 68.8’inin 14-16 sayfa, %9.6’sının 19-24 sayfa %7.2’sinin 25-37 sayfa aralığında olduğu belirlenmiştir. Okulöncesi hikâye kitaplarının sayfa sayıları değişik sayılarda olabilmektedir. Burada önemli olan anlatılmak istenenin en güzel kaç sayfada anlatılabildiğidir. Çünkü çocuk 10 sayfalık bol yazılı okulöncesi hikâye kitabından sıkılabılırken, 32 sayfalık, her sayfasında sadece bir cümle bulunan, okulöncesi hikâye kitabını büyük bir zevkle takip edebilmektedir (Çakmak ve Geçgel, 2005: 168).

Tablo 2. İncelenen kitapların boyutlarına göre dağılımları

Boyut	n	%
22 cm’den büyük: Büyük	40	32.2
16-22 cm: Orta	58	46.9
12-15 cm: Küçük	23	18.5
Diğer	3	2.4
Toplam	124	100.0

İncelenen kitapların dikey uzunluklarına bakılmıştır. Buna göre dağılımları Çizelge 2’de verilmiştir. Kitap boyutlarını incelediğimizde, kitapların; %32.2’si büyük boyutta, %46.9’u orta boyutta ve %18.5’i küçük boyutlardadır. Diğer kısımdaki kitapların ikisi 10 cm boyutundadır. Biri ise gemi şeklinde basılmıştır.

Çakmak (1994), kitapların uzunluğunu 22 cm ve yukarısı büyük, 16-22 cm arası orta ve 12-15 cm arasını da küçük boydaki kitaplar olarak sınıflandırmıştır. Oğuzkan (1997)’a göre ise 16-23 cm. büyüklüğünde olması normal sayılır. Yapılan araştırmada da orta boyuttaki kitapların daha fazla olduğu dikkati çekmektedir.

Çocukların sürekli olarak aynı boyutlarda hazırlanmış eserleri okumaktan hoşlanmadıkları bir gerçektir. Çocuklar değişik boyutlardaki kitapları karıştırmaktan zevk duyarlar. Bununla birlikte, kitapların, hacim ve ağırlık bakımından kolayca taşınmaya ve kullanmaya elverişli biçimde olmalıdır.

Tablo 3. İncelenen kitapların ciltleme tekniklerine göre dağılımları

İncelenen Kitapların	n	%
İplikle Dikiş	28	22.5
Sırttan Tutkalla Yapıştırılmış ve Dikişli	83	66.9
Tutkallama	13	10.6
Toplam	124	100.0

İncelenen kitapların ciltleme tekniklerine göre dağılımları çizelge 3’de verilmiştir. Çizelgede, incelenen kitapların %22.5’inin iplikle dikişli, % 66,9’unun sırttan tutkalla yapılandırılmış ve dikişli , %10.6’sının tutkallama tekniğiyle ciltlenmiş olduğu görülmektedir.

Ailede okuma geleneğinin oluşturulabilmesi ve yerleştirilebilmesi için kitapların uzun süre özelliklerini yitirmeden ve dağılmadan kullanılması gerekir. Bunun için çocuk kitaplarında kısa sürede dağılan tel zımbalı cilt yerine sırttan tutkalla yapılandırılmış ve dikişli cilt kullanılmalıdır (Sever, 2008: 58).

Okulöncesine yönelik kitapların cildi, çocukların sinir-kas eşgüdümü yeterince gelişmediği için sağlam ve dayanıklı olmalıdır. Dikişsiz kitaplar çabuk dağılır, yıpranır. Bu durum, çocuktaki okuma zevkini ve çocuğun kitaba karşı ilgisini azaltacaktır (Oğuzkan, 1997: 305; Ciravoğlu, 1998: 188; Güleriyüz, 2006: 160). Yapılan araştırma sırasında anaokullarında bulunan kitaplardan sırttan tutkalla yapılandırılmış ve dikiş tekniğiyle ciltlenen kitapların sağlam kaldığı, tel zımba veya sadece tutkallama yöntemi ile ciltlenen kitapların, dağılmış veya sayfalarının eksilmiş olduğu gözlenmiştir.

Tablo 4. İncelenen kitapların kapak özelliklerine göre dağılımları

Kapak	n	%
İnce karton	55	44.3
Karton	41	33.2
Mukavva	28	22.5
Toplam	124	100.0

İncelenen kitapların kapak özelliklerine göre dağılımları Çizelge 4’de verilmiştir. İncelenen kitapların kapak durumları ele alındığında, kitapların %44.3’ ünün ince kartonlu, %33.2’sinin karton, %22.5’inin mukavva kapaklı olduğu görülmektedir.

Çocukta duyuşsal davranışların kazanımını sağlamak için kapağın ilgi çekici ve sanatçı duyarlılığını yansıtmalıdır. Ayrıca yırtılmasının güç olması için kalın karton kullanılmalıdır (Sever, 2008: 58).

İncelemeye alınan kitapların, genellikle ince karton kapaklardan yapılmış olması ve anaokullarında kullanılmakta olan kitaplardan ince karton kapaklı olanlarının, oldukça yıpranmış olması bir olumsuzluğu gözler önüne sermektedir. Oysa çocukların yaşları düşünüldüğünde, kitapları uzun süre albenisini yitirmeden kullanabilmeleri için sağlam kapakların kullanılması gerekmektedir.

Tablo 5. İncelenen kitapların resim-metin ilişkisinin uygun olup olmamalarına göre dağılımları

İncelenen Kitaplar	n	%
Resimle ilişkili	120	96.7
Resimle ilişkisiz	4	3.3
Toplam	124	100.0

İncelenen kitapların resim-metin ilişkisinin uygun olup olmamalarına göre dağılımları Çizelge 5'de verilmiştir. İncelenen kitapların %96.7'sinde bulunan resimlerin metin ile ilişkisi olduğu, %3.3 ünde bulunan resimlerin metin ile ilişkisi olmadığı tespit edilmiştir.

Okumayı henüz öğrenmemiş okulöncesi çocuğu için kitabın resimleri çok önemlidir. Çünkü çocuklar hikâyeyi bu resimler aracılığıyla izlemektedir. Bu aynı zamanda çocuğun resimle ilk buluşması olarak da kabul edilir. Bu nedenle kitaplardaki resimler, çocukların beğeni ve algılama düzeylerine uygun olmalı, metnin iletisine görsel bir zenginlik katmalı, estetik nitelikleriyle de görsel algılarını geliştirici özellikler taşımalıdır. Kahramanların fiziksel portreleri, metinde yansıtılan kişilik özelliklerine uygun biçimde çizilmeli; resimler kahramanların başat özelliklerini (şişman, zayıf, uzun saçlı, kısa boylu, sinirli uysal vb.) yaşadıkları ruhsal durumları, geçirdikleri fiziksel değişimleri çocuklara duyumsatabilmelidir (Sever, 2010: 166; Çakmak ve Geçgel, 2005: 171). İncelenen kitaplarda resim-metin ilişkisi açısından olması gereken özellikler incelendiğinde kitaplar içerisinde %96.7 gibi yüksek bir oranla metinle ilişkili bulunmuştur, sadece iki kitapta tasvir edilen kahraman ihtiyar bir birey iken, genç bir bireyin resmedildiği ve diğerinde de olayda geçen üç kahramandan sadece ikisinin resmedildiği gözlenmiştir. Bu durumun çok seyrek olması, çocuk kitaplarında olması gereken özellikler açısından sevindiricidir.

Tablo 6. İncelenen kitapların konularına göre dağılımları

Konu	n	%
Çevremiz	9	7.2
Hayvanlar	10	8.0
Kişisel özellikler	15	12.1
Macera	10	8.0
Mevsimler	4	3.5
Öz bakım becerisi	14	11.2
Sosyal yaşam	62	50.0
Toplam	124	100.0

İncelenen kitapların konularına göre dağılımları Çizelge 6'da verilmiştir. İncelenen kitapların konularına bakıldığında, %7.2'si çevremiz, %8.'i hayvanlar, %12.1'i kişisel özellikler, %8,'i macera, %3.5'i mevsimler, %11.2'si öz bakım becerisi ve %50'sinin ise sosyal yaşam ile ilgili konulardan oluştuğu görülmüştür.

Ele alınan konular çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik olmalıdır. Resimli çocuk kitaplarında, ayrıca dramaturjik kurgu yönünden zayıflıklar göstermemelidir. Örneğin olayın akışında beklenmedik bir dönüm noktasının olmayışı, çocuk tarafından kitaba karşı duyulan heyecanı azaltacaktır (Hering ve Nickel 2007: 15; Carroll, 1990: 84). Çakmak (1994)'a göre okulöncesi kitaplarında konular basit ve anlaşılır olmalıdır. Kitaplarda ikinci bir konuya yer verilmemelidir. İncelenen kitaplardaki konular, okulöncesi çağ çocuklarının gelişim özelliklerine uygun olduğu gözlenmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, okulöncesi eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının çeşitli özellikler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

İncelenen kitapların, %68.8'inin 14-16 sayfa aralığında, %46.9'unun orta boyutta, %66.9'unun sırttan tutkalla yapıştırılmış ve dikişli, %44.3'ünün ise ince kartonlu kapağa sahip olduğu saptanmıştır. Kitapların %96.7'sinde bulunan resimlerin metin ile ilişkisi olduğu, %3.3 ünde bulunan resimlerin ise metin ile ilişkisi olmadığı tespit edilmiştir. Kitapların %50'inin sosyal yaşam ile ilgili konulardan oluştuğu görülmüştür.

Kitap, dünyayı çocuğa tanıtan önemli materyallerden biridir. Okuma alışkanlığını erken yaşta çocuğa vermek ve çocukların kitaplardan zevk alır hale getirebilmek, o yaşta çocuğa sunulan kitaplarla doğru orantılıdır. Bu

nedenle çocuğa bu gizli dünyanın kapılarını aralamak için gerek okulöncesi öğretmenlerine gerekse velilere çok iş düşmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda çeşitli önerilerde bulunulabilir.

Erken yaşta kitap alışkanlığının önemi gün geçtikçe artmaktadır. Nitelikli bir çocuk kitabının hazırlanması ancak çocuk kitabı yazarları, editörleri, yayıncıları ve ressamlarının uyum içinde çalışmaları ve çocuk edebiyatı ile ilgili gelişmeleri yakından takip etmesiyle mümkündür.

Çocuk için öncelikle kitabın kapağı ve fiziksel özellikleri önemli olduğuna göre, sağlam ciltleme, iyi cins kâğıt, kapak ve baskı yayıncıların önem vermesi gereken konulardır. Kitabın hemen dağılmaması, sağlam olması için ciltleme, sırttan tutkalla yapıştırılmış ve dikişli olmalıdır. Kitaplar, hacim ve ağırlık bakımından çocukların kas gelişimlerine uygun, kolayca taşınmaya ve kullanmaya elverişli biçimde olmalıdır.

Okulöncesi çocuğuna yönelik yazılmış kitapların konusu, çocuğun yaşına, ilgi alanına uygun, sürükleyici ve yaratıcılığını destekleyici olmalıdır. Ayrıca anlatım dili sade ve ana dilinin kurallarını öğrenmekte olan çocuk için kusursuz olmalıdır.

Çocukta estetik olgunun gelişebilmesi için özensiz çizilmiş resimli kitaplardan uzak tutmak gerekir. Çocuk kitabı çizerleri bu konuda üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir.

Okulöncesi çocuğu okuma-yazma bilmediği için, görsel yolla aldığı bilgiyi daha kolay kavrayabilir. Çocuk, resim ve metin birlikte verildiğinde, hikâyeyi daha kolay anlayabilmektedir. Ayrıca eğer resim ile metin arasında gerçek bir ilişki yoksa resmin işlerliği kalmaz. Bu nedenle çocuk kitaplarında resim metin ilişkisi önemlidir.

Anne-babalar ve okulöncesi öğretmenleri, çocuklar için kitap seçerken nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda bilgilendirilmelidirler. Bu konuda kitle iletişim araçlarından yararlanılabileceği gibi, seminerler düzenlenebilir, bilgilendirmek için broşürler hazırlanabilir. Çocuk edebiyatı alanında uzmanlaşmış yayınevleri ve tanınmış çocuk yazarlarının eserleri öncelikle tavsiye edilmelidir.

KAYNAKÇA

Aral, N. ve Bulut, Ş., “ Anasınıfı öğretmenlerinin çocuk kitaplarıyla yaptıkları uygulamaların incelenmesi”, *Çağdaş Eğitim*, sayı: 26 (278), (2001), 13-19.

Carroll, D., *Çocuğunuzun Ruhsal Eğitimi*, (Çeviren: Semra Tuna), Ege Meta Yayınları, İzmir 1990.

Ciravoğlu, Ö., *Çocuk edebiyatı*, Esin Yayınevi, İstanbul 1998.

Çakmak, H., *1974-1993 Yılları Arasında Türkçe Basılmış Resimli Öykü Kitaplarının Resimlendirilme ve Fiziksel Özellikleri Yönünden İncelemesi*, Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Programı Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 1994.

Çakmak Güleç, H. ve Geçgel, H., *Çocuk edebiyatı*, Kök Yayıncılık, Ankara 2005.

Demircan, C., “TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:1, C. 2, (2006), 12-27.

Erdoğan, F., *Türkiye’de 1996-1998 Yıllarında Yayınlanmış Telif Çocuk Kitaplarının İçerik Analizi*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1999.

Gönen, M., “Okul öncesi çocuk kitaplarının özellikleri nelerdir”, *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*, (Haz: Şirin M. R.), Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul 2000, 156-160.

Güteryüz, H., *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2006.

Hasselmann, M., *Konfliktlösung in Familiensystemen Eine Untersuchung der gängigen Kinderliteratur Inaugural*, Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades der Philosophie an der Ludwig, Maximilians, Universität, München 2011.

Hering, J. ve Nickel, S., *Hochschuldidaktische Handreichung Vorlesen in Familien Forschendes Lernen an der Universität*, BA Fachbezogene Bildungswissenschaften Robert-Bosch-Stiftung, Bremen 2007.

Kohl, E. M., Kinder schreiben Kindheitgeschichten-ein blick in das archiv für Kindertexte, (55-65), 3, Literaturkonferenz des Landes Sachsen-Anhalt, Am 4. November 2010 im Ständehaus Merseburg Landesliteraturtage Sachsen-Anhalt, 2010.

Merkel, J., Bilderbuch, Kunst und Literatur, Plädoyer für eine Ästhetik der Brauchbarkeit, Kindheit Kind-Bild-Buch, Zeitschrift des BIBF – Bremer Institut Bilderbuchforschung, Ausgabe 2 I 2006 Das Titelbild stammt aus dem Buch »Aldo« von John Burningham. Verlag Sauerländer Bremen 1992.

Oğuzkan, A. F., *Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*, Emel Matbaacılık, Ankara 1997.

Sever, S., “Okul öncesi dönemdeki çocuklara seslenen kitaplarda bulunması gereken temel özellikler”, *Çocuk Edebiyatı*, Güneş, Z. (Ed.), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2008, 55-70.

Sever, S., *Çocuk ve Edebiyat*, Tudem Yayınları, İzmir 2010.

Şirin, M. R., “Çocuk edebiyatı”, *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*, (Haz: Şirin M. R.), Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul 2000, 9-33.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H., *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004.

Yörükoğlu, A., *Çocuk Ruh Sağlığı*, Özgür Yayınları, İstanbul 1998.